Regionstyrelsen

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-08-24

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 18
RS 2021-0383

Yttrande över remiss - Delbetänkandet En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Under pandemin i Region Stockholm har det tydliggjorts att hälso- och sjukvården på flera områden är sårbar för oväntade händelser och kriser. Bristerna på skyddsutrustning och till viss del även läkemedel har varit stora utmaningar i Region Stockholm och i övriga Sverige. Bristen på skyddsutrustning har tagit sig uttryck i att skyddsutrustning av engångskaraktär fått återanvändas på sjukhusen, att personalen känt sig oroade kring att skyddsutrustningen ska ta slut och att medarbetare i äldreomsorgen uppges ha arbetat utan tillgång till rätt skyddsutrustning.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för katastrofmedicinsk beredskap framgår tydligt regionernas ansvar för att säkerställa tillgången till såväl förbrukningsmateriel som läkemedel vid allvarliga händelser.[1] Av 5 kap. 9 § i föreskrifterna framgår bland annat att *”Landstinget ska planera så att hälso- och sjukvårdens försörjning av medicinteknisk utrustning, förbrukningsmateriel och läkemedel anpassas till de behov som kan uppstå vid allvarlig händelse.”* Likaså anger 7 kap. 2 § i hälso- och sjukvårdslagen att regionen ska *”planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls.”*

Samtidigt har en rad rapporter konstaterat att leverans av läkemedel och sjukvårdsmateriel i regionerna i huvudsak sker enligt principen ”just in time” samt att lagerhållningen är låg. Det innebär att sjukvårdens behov av nödvändig sjukvårdsmateriel och läkemedel tillgodoses genom små, snabba och kontinuerliga leveranser. Denna form av logistik har kritiserats av Socialstyrelsen för att vara sårbar vid oväntade händelser.[2] Såväl Socialstyrelsen som Folkhälsomyndigheten har därför uppmanat regionerna att bygga upp lager av sjukvårdsmateriel och läkemedel. I

[1] https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2013-5-46.pdf
[2] https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-12-1.pdf s. 38

Folkhälsomyndighetens beredskapsplan för pandemisk influensa framgår bland annat *”för att landsting och kommuner ska vara bättre rustade inför en pandemi krävs att de bygger upp lager av förbrukningsmaterial.”.* Trots detta har det visat sig att Region Stockholm tagit bort kravet i epidemiberedskapsplanen om att lagerhålla skyddsutrustning.

Även om många privata vårdgivare har visat ett stort engagemang och hjälpt till under Coronapandemin har det visat sig att den höga graden av privatisering i Region Stockholm gör vården sårbar vid kriser. Anledningen är att det idag saknas tydliga krav på att privata vårdgivare som har avtal med regionen ska bidra med exempelvis personal, sjukvårdsmateriel och läkemedel vid kris och pandemi. Privata vårdgivares medverkan vid kris blir således en fråga om förhandling, ersättning och frivillighet.

Slutligen har Region Stockholm gått längre än andra regioner när det kommer till att privatisera stora delar av vården. Exempelvis har stora delar av laboratorieverksamheten privatiserats, något som tidigare lett till betydligt lägre kostnader men även extremt långa köer för provsvar. Det är givet att regionen hade haft större möjligheter att styra och snabbt ställa om laboratorieverksamheten om denna bedrivits inom ramen för egen regi.

Med anledning av detta har vi socialdemokrater en lång rad förslag för att stärka beredskapen i händelse av ännu en pandemi eller annan kris. Vi har t ex föreslagit att införa en ökad lagerhållning av medicinskteknisk utrustning, förbrukningsmaterial och annan kritisk sjukvårdsmateriel samt att införa en ökad lagerhållning av läkemedel för slutenvården i syfte att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap. Vi vill även se ett återinfört krav i Region Stockholms epidemiberedskapsplan på lagerhållning av sjukvårdsmateriel samt läkemedel. Dessutom vill vi skärpa avtalskraven för att privata vårdgivare och förtydliga kraven på att bidra med personal, sjukvårdsmateriel, läkemedel och andra resurser vid händelse av kris och epidemi. Slutligen anser vi att regionen ska återta den kliniska laboratoriemedicinen som finns utanför akutsjukhusen i egen regi.